

ter
sz-
gba
lal)

ad:
V.

KTÁRA
K.
a 23.
u. m.:
ger 11 K.
os 12.
er 12 K.

ti serro.
s 10 K.
os 11.
k cipők
urban.
éseket az
olsoraga
delesenél
özlöm.

cinál
parlat
lock
böl
A.

andó
örzés

letben.

uló

Szerkesztési iroda:
Nagybecskerek,
Zápolya-utca 1-ső szám,
havá a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő.
Kiadóhivatal:
Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
havá a hirdetések, az előfizeté-
sek és a lap szétküldésére vonatkozó
felszólalások intézendők.
Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.
Főszerkesztő: Dr. BRÄJIER LAJOS.

Előfizetési árak:
Egész évre — — — — 24 kor.
Félévre — — — — 12
Negyedévre — — — — 6
Egy hóra — — — — 2
— Egy szám ára 8 fill.
Hirdetések
a kiadóhivatalban fogadjatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési
irodáknál.
Megjelenik
vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagybecskerek, 1908. XXXVII. évfolyam 240. szám. Kedd, okt. 20.

Bosznia sorsa.

— A közös pénzügyminiszter nyilatkozata. —
— okt. 20.

Bosznia és Hercegovina kérdése, a melyet a magyar delegáció kikapcsolt tárgyalásai rendjéből, mégis foglalkoztatta a delegációt, mivel hogy a delegáció egyesült négyes albizottságában Bosznia és Hercegovina költségvetését kellett tárgyalni.

Ennek tárgyalása során pedig Burián báró közös pénzügyminiszter nyilatkozott Bosznia jövő sorsáról, amely mind- ezideig ismeretlen. Igaz ugyan, hogy Burián báró sem nyilatkozott a bosnyák kérdés legfontosabb részéről, t. i. hogy hová fog voltaképpen majd tartozni Bosznia és Hercegovina, de mégis nyújtott a miniszter bizonyos képet arról, hogy milyen lesz Bosznia és Hercegovina fejlődésének iránya.

A miniszter kijelentette, hogy az elkövetkező intézkedéseknek vezérelve léssen: legyen a lakosság lehető szabad a mozgásban, de erős kormány intézze az ügyeket.

A tartománygyűlés hatásköre lényegében a dolog természetéből folyik. A tartománygyűlés hatásköre ott végződik, ahol az általános érdek kezdődik, amely a két tartománynak is érdeke.

A bosnyák-hercegovinai törvényhozás jelen állapota első sorban a büntető perrendtartás kiegészítését kívánja. Csak így lesz lehetséges a polgári jogoknak teljessé tétele abban az irányban, hogy a személyes szabadságot, a magánlak sérthetlenségét, valamint a levél- s táviratítok megővését illetőleg oly rendelkezések állapításának meg, melyek a közigazgatási

hatóságok rendelkezését törvényes korlátok közé szorítják. Jelesül ki kell mondan, hogy az internálást, az országból való kiutasítást és — a büntető törvény megállapította esetektől eltekintve — a vagyon elkobzását törvény tiltja.

Megszüntetendő lesz a katonai bíróságoknak azon illetékessége, mely jelenleg bizonyos meghatározott bűntettek nézve a rendes bünvádi eljárásban fennáll; külön törvénnyel szabályozandó az egyesületi és gyülekezeti jog.

Megalkotandó lesz a tartományi képviselőtestület szervezete, a választást törvény s a tartománygyűlés tanácskozási rendje.

Ezen előterjesztések gondos előkészítése bizonyos időbe kerül, mindamellett reméli a miniszter, hogy az új népképviselőtestület a jövő év tavaszán már megkezdheti munkálkodását.

A tartománygyűlés azonban éppenséggel nem teszi feleslegessé a járási képviselőtestületet: Boszniában és Hercegovinában a járás lévén a természetes közigazgatási egység, a járási képviselőtestület a helyi kormányzat ama közege lesz, mely a lakosságot egyenesen érintő érdekkörben fog működni. A járási képviselőtestület, körülbelül a tartománygyűléssel egyidejűleg kezdhetik meg működésüket.

Hangoztatta Burián, hogy a kormány rajta lesz, hogy ez új jogokat az egészséges fejlődés irányába terelje, de az érvényben levő jogokat is teljes határozottsággal fogja megvédelmezni. Fentartván saját tekintélyét, hő alkalmat fog nyújtani a népválasztotta képviselőtestületnek, hogy hazájuknak úgy a törvényalkotásban, mint a közigazgatásban való közreműködés útján hasznos szolgálatot tehessenek.

A jelzett irányelvekről konstatálni kell, hogy ezek az adott új helyzetből folynak s másképpen nem is lehet cselekedni, ha azt akarjuk, hogy Boszniában és Hercegovinában konszolidált helyzet legyen.

Most még csak a két tartomány közjogi hovatartozásának kérdése van függőben s ezt kell rendezni. Bár semmiféle erőszakos területi terjeszkedésnek nem vagyunk hívei s nincs szükségünk arra sem, hogy nemzetiségi zavarainkat új rétegekkel növeljük, de adott dologról lévén szó, a hovatartozás megoldása Magyarország történelmi jogainál és földrajzi fekvésénél fogva sem lehet más, minthogy Boszniát és Hercegovinát Magyarországhoz csatolják. Nem bizunk ugyan abban, hogy így lesz, de hogy így kellene lennie, az bizonyos.

A vidéki városok segítése.

— okt. 20.
Nem hagyhatom szó nélkül e lap hasábjain fenti címen megjelent vezércikket, mert az oly színben tünteti fel a városi tisztviselői kart, mintha önző szándékkal saját érdekét helyezné előtérbe magával a várossal szemben, melyet szolgál.

Ha valóságban így is állana a dolog, a mai megélhetési viszonyok mellett azt sem lehetne rossz néven venni a városi tisztviselőknél, hiszen az emberrel vele született az a törekvés, hogy helyzetét minél inkább elviselhetővé tegye, hogy minél gondtalanabb megélhetést biztosítson magának. Am korántsem így áll a dolog és épen ezért nincs igaza a t. cikkíró urnak. Ha figyelemmel kísérte volna a polgármesterek több évi kongresszusain elhangzott beszédeket, abból meggyőződhetett volna, hogy mindig és elsősorban arról volt szó, hogy az állam a városokat, mint erkölcsi testületeket kártalanítsa az állami feladatok végzéseért, hogy így levéve vállalkról az őket meg nem illető terheket, módjában

A „TORONTÁL“ tárcája.

Isoline — Isolin.

Két tündér találkozott egyszer az erdő szélén. Az egyik, kinek Urgande volt a neve, boszusan dult-fult, amiért meg nem hívták a király lánykájának a keresztelőjére. A másik azonban, kit Urgelenek hívtak, a legjobb hangulatban volt, mert őt meghívták erre a szép ünnepélyre. És a tündérek épen olyanok, mint az emberek: jók, ha elégedettek, rosszak, mikor szomorúak.

— Ejh, jó napot, édes nővér, — mondta Urgéle.

— Jó napot! — dörmögte Urgande. — Elképzelem, hogy ugyancsak jól mulattál barátodnál, Mataquin királynál.

— Jobban, mintsem el tudnám mondani. A termek olyan fényesen ki voltak világítva, hogy a mi paradicsomunkban képzeltem magamat, hol drágakövekből vannak a falak és napban fűdő kristályból a mennyezetek; arany tálakban hordták fel a legpompásabb ételeket, lilium alakú serlegekbe olyan aromás és édes borokat töltögettek, hogy virágméznek képzeltem. És lakoma után fiatal emberek és szép lányok, könnyű természettel s mindenféle színű selyem ruhába öltözötten, hogy a paradicsom madarainak lehetett volna őket

tartani, táncokat lejtettek, a minőket még nem láttam életemben.

— Igen, igen, ide hallatszott a zene. És bizonyára, hogy méltányold ezt a kellemes vendégszeretetet, nagyon drága ajándékokkal halmozta el a kis királyleányt, a keresztleányodat?

— Magától értetődik, édesem! A királylány szép lesz, mint a nap; ha beszél, kenderikét vélnél dalolni; ha nevet, kinyílt rózsát vélnél látui; szóval nincs olyan tökéletesség, amelylyel meg ne ajándékoztam volna őt. És hajdonkorba jutva, olyan szép és szerelmes királyfi lesz a férje, aminőt még nem látott a világ.

— Pompás! — mondta Urgande a fogát vicsorítva. Én szintén nagylelkű akarok lenni a keresztleányoddal szemben.

— Oh, lelkem, csak valami végzetes ajándékot ne adj neki! Valami borzasztó szót ne ejts ki, melyet aztán nem tudnál visszavonni! Ha láttad volna a kis királylányt a bölcsőjében gyöngéden, parányin, hasonlóan a tollatlan madárfiókához, ha rád mosolygott volna nefelejtis szemével s eperajkaival, egészen ellágyultál volna s nem lenne lelked nehezíteni rá.

— Igen, de én nem láttam őt! Szép lesz tehát mint a nap, mert az egyik tündér nem gátohatja meg a másiknak az akaratát! kedves lesz a hangja, mint a kenderikének, ajkai rózsásak, a legszebb és legszerelmesebb királyfi lesz a férje; csupán...

— Csupán? — ismételte Urgéle nagy nyugtalanul.

— Csupán, amint férjhez megy, megszűnik lány lenni s fiuvá változik!

Elképzelhető, mennyire elrémítette ez a jóslat a jó keresztányt! Kért, könyörgött, de Urgande nem akart semmit hallani és eltűnt gunyos kacajjal, mely elrémítette az erdő összes madarait Urgéle folytatta az utját lehorgasztott fővel, azon tépelődve, mi módon biztosítsa a keresztleánykáját ily borzasztó eshetőség ellen.

Isoline, a királyleány, tizenhat éves korában olyan szép volt, hogy az egész föld csak az ő szépségét hirdette, akik látták, önkénytelenül is imádták őt és akik éppen nem látták is, szerelmek lettek belé, a hirneve után.

Ugy, hogy minden országból követek jöttek a Mataquin udvarába megkérni a királyleány kezét a leggazdagabb és leghatalmasabb uralkodók részére. Hajh, a király és a királyné, értesülve a gyermekök megjósolt jövőjéről, nem tudták mit felelni. Esztelenség lett volna férjhez adni egy lánykát, kinek a nászéjszakáján ilyen saját-ságos átalakuláson kell átmennie.

Nagy előzékenységgel bocsátották el a követeket minden határozott válasz nélkül és vigasztalták magukat, ahogy lehetett.

Ami Isolinét illeti, ki előtt nem árulták el kegyetlen végzetét, ő nagyon keveset törődött vele, férjhez megy-e, vagy nem, csak hagyják őt

FIGYELEM! **FIGYELEM!** **FIGYELEM!**
PETRY JAKAB :: NAGYBECSKEREK
Ajánlja az igen tisztelt vevőközönségnek becses figyelmébe dusan felszerelt raktárát a legújabb fazonban és legizlésebb kivitelben készült
férfi, női és gyermekruháit, valamint férfi- és fiu-kalap különlegességeit,
nemkülönbön a legjobb minőségű bel- és külföldi szöveteket feldolgozó mérték utáni szabóságát, ugyszintén a saját műhelyében és felügyelete alatt készült női szőrmekabátokat, oollereket és karmantyukat. Nagy választékot tart szőrmével bélelt saját készítményű vadász- és gazdász-kabátokból, asztrachán és másnemű prémsapkákból, valamint nyers prémekből is. Elfogad mindennemű szőrmearu készíttést vagy új fazonra való izlésees átalakítást.
1 UTÁNYOS ÁRAK. **PONTOS KISZOLGÁLÁS.**
805-x.9

legyen saját előre haladását istápolni, közhasznú intézményeket létesíteni és tisztviselőinek fizetését rendezni; és alig két éves csak az a második mozgalom, mely a tisztviselői fizetéseknek az állam által való rendezését követeli, amihez azt hiszem föltétlen joga is van, ha látja, hogy minden rendű és rangú tisztviselői kar fizetése rendezve lett, csupán egyesegyedül a városi tisztviselőké nem.

De legkevésbé van igaza a hivatkozott cikknek most, amikor arról van szó, hogy mire fordítottassék az a 2 millió korona, mely a városok segítése címén az 1909. évi állami költségvetésbe lett beállítva. Ez az összeg oly elenyészőn csekély, hogy ha a városi tisztviselők fizetés-rendezésére fordították is, azokon alig segítene valamit, de mindenesetre mégis többet, mintha a városok segítésére akarnák fordítani. Ez a két millió korona arányos felosztás mellett körülbelül 15.000 korona segélyt jelentene egy-egy városnak. Hát hiszi azt t. cikkíró ur, hogy ez csak a legparányibbat is lendíteni a városok mai helyzetén, hogy ez az összeg elég volna a majdan felépítendő erős épület alapozásához? Korántsem, oly kicsi ez az összeg, hogy egy város költségvetésébe beállítva alig 1-2%-al csökkentené a pótdadót, ami pedig alig számba vehető eredmény.

De a t. cikkíró ur abban sem találja el az igazságot, mikor azt mondja, hogy a városoknak abból semmi haszna sincs, ha tisztviselői jól vannak fizetve, ők maguk pedig továbbra is koldusok, rendezetlenek, nyomoruságosak, fejlődésre képtelenek.

Ennek az elvnek ellentétéül én nyugodt lelekkel azt állíthatnám, hogy olyan város, amelynek tisztviselői kara anyagi zavarokkal, megélhetési gondokkal küzd, nem lehet rendezett, az nem fejlődhetik, mert nincs, aki fejlődésén igaz szeretettel, nemes buzgalommal munkálkodjék. Am ezen utóbbi tétel csak akkor állna meg, ha az a városi tisztviselő olyan volna, mint t. cikkíró ur hiszi, önző, csak a saját érdekét istápoló társaság, mely csak önmagával és nem szolgálatadó városával is törődik. Büszkén álltom azonban, hogy ez a vád sohasem érheti a városi tisztviselőt, mert ha van tisztviselő, mely számol szolgálatadójával anyagi viszonyaival, úgy a városi az, éppen ennek köszönheti azt, hogy míg minden más hivatali szervezet fizetése rendezve van, neki még mindent a jövőtől kell remélni, amely jövő t. cikkíró ur elvei mellett egy emberöltő előtt alig következik be, mert egy város viszonyai máról-holnapra, egyik évről a másikra nem változnak meg, annak idő, hosszú idő és azon belül céltudatosan keresztül vezetett kellő anyagi erővel rendelkező fejlesztési program szükséges. Ettől pedig, sajnos, még nagyon messzire vagyunk.

Havas Dániel.

játszani a babuival s a kis ölebével a királyi park fasorában, hol a madarak ezt mondták neki: — A te hangod edesebb, mint a mienk és a rózsák: Mi nem vagyunk olyan rózsásak, mint a te ajkaid.

Szóval Isoline meg volt elégedve s nem óhajtott ennél többet. Olyan volt, mint a kis virág, mely nem tudja, hogy le fogják szakítani. Egy napon azonban, mikor éppen azzal volt elfoglalva, hogy repkényindát kössön az özikéje nyakára, nagy zaj támadt a park mellett elhúzódó országúton. Feltekintett s egy pompás lovascsapatot látott a királyi palota felé közeledni s a menet élén hosszú sörényű szürke ló hátán egy fiatal urat, ki olyan előkelő és olyan viruló szépségű volt, hogy elkápráztak a leányka szemei és zavartan kiáltott fel: „Oh, milyen kedves!” És most először gondolva ilyesmire, bevallotta magának, hogy ha ez az idegen meg akarná kérni a kezét, éppen nem neheztelne meg érte rá.

A fiatal ur e közben a virágos sörényen át megpillantotta Isolinét és elbűvölten megállt. — Adnák a jó tündérek, — mondta — hogy te légy a Mataquin király leánya! Mert én azt jövök nőül venni, és nincs a föld kerekéig olyan bájós teremts, mint te vagy!

— Én Isoline királykisasszony vagyok, — felelt a leányka.

Nem szóltak többet, csak bámulták még egyre egymást; e pillanattól fogva szeretették egymást olyan forró szerelemmel, hogy nincs szó a kifejezésére. Elképzelhető a zavar, melyben a király s a ki álné volt! Most nem követekkel volt dolguk, de a saját leányokkal, aki sirt, könyörgött, esküdött, hogy belehal, ha férjhez nem adják a szerelmeséhez.

Más részről Gyémánt királyfi nem az az ember volt, akit könnyű kijátszani. A golkondai császár fia volt, ki négy-öt hadsereget küldhetett az ellensége ellen, melyek közül egy is elég volt több ország letiprására. Nagyon is félni lehetett tehát a haragjától s okvetlenül nagy haragra lobban, ha megtagadják tőle a királyiány kezét.

Elárulni neki a borzasztó sorsot, mely Isolinera vár, éppen nem segített volna a dolgon.

HIREK.

Tájékoztató.

A fürdő (telefon 118. sz.) minden nap reggeli 6 órától kezdve az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden hétfő, szerda és pénteken déltől 3/45 óráig délután. Ugyanazon napokon este 5-től 7 óráig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap déltől gőzfürdő. A kádfürdő reggeltől este 7-ig nyitva marad.

A Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület ingyenes olvasóhelyisége és könyvtára nyitva van mindennap d. u. 5 órától este 10-ig. Vasár- és ünnepnapokon d. u. 2 órától este 10-ig.

Október 29. Tanítógyűlés.

Október 31. Városi képviselőválasztások

November 9. Közig. bizottság ülése.

— **Személyi hir.** Botka Béla főispán tegnap este megérkezett Pancsováról, ahol hivatal vizsgálaton volt s ma reggel hivatalos ügyekben Budapestre utazott.

Jankó Ágoston alispán hivatalos ügyekben néhány napra Budapestre utazott.

— **A főgimnáziumi bizottság ülése.** Nagybecskerek város főgimnáziumi bizottsága ma délután 4 órakor dr. Perisics Zoltán polgármester elnökségével ülést tartott, amelyen a főgimnáziumnál üresedésben levő tanári állásra Vajda Lajost, a nagybecskereki főgimn. eddigi jeles helyettes-tanárát választották meg.

— **A jövő évi adókievetés.** Wekerle Sándor pénzügyminiszter a következő leiratot intézte a vármegye főispánjához:

Az egyenesadók 1909. évre vonatkozó kivetésének megindítása tárgyában valamennyi m. kir. pénzügyigazgatósághoz intézett rendeletemet van szerencsém külön lenyomatban oly kéréssel megküldeni, hogy a pénzügyigazgatóságot teendőiben hathatósan támogathatja s a netaláni akadályokat elhárítani sziveskedjék. Együttal arra kérem méltóságodat, hasson oda, hogy a főszolgabírák, illetve polgármesterek az adókievetéseket és adótárgyak összeírására nézve köteleességeiket lelkiismeretesen teljesítsék és egyuttal meghagyom, hogy eljárásukról és ézleleteikről f. év december hó végéig tegyenek jelentést. A beérkezett jelentések betekintés végett hozzám felterjesztendők.

— **Utóállítás.** A Rezső-laktanyában ma reggel 9 órakor tartották meg a szokásos utóállítást, amelyen a polgári hatóság részéről Farkas Vince th. megyei aljegyző, a honvédség részéről Neuschl Ferenc alezredes, a közös hadsereg részéről pedig Meska Ferenc őrnagy elnökölt. Jelen voltak még: a honvédség részéről Imrey főhadnagy, a közös hadsereg részéről pedig Venovics százados. Polgári orvos volt dr. Plechl Szilárd megyei főorvos, katonaeorvosok pedig dr. Tóth N. honvédségi és dr. Misera József közös hadseregbeli ezredorvos. A mai utóállításon összesen 24 állításköteles jelentkezett, akik közül tizenkettőt besoroztak.

A királyfi nem adott volna hitelt ilyen valószínűtlen beszédnek, azt hitte volna, hogy gúnyt űznek belőle.

Végre ellágyulva a leányok könyörgésére és félve a királyfitól, a szülők, elgondolták magukban, nem jobb lesz-e, szabad folyást engedni a dolognak, mintha semmi balvégzettől nem tartanának, s az is meglehet, hogy a gonosz tündér annyi idő után lemondott a boszujáról.

Sok habozás után beleegyeztek tehát a két szerelmes egybekelésébe és nem láttak soha még királyi lakodalmon sem szebb menyasszonyt, boldogabb vőlegényt.

A királyi szülők az igazat megvallva, éppen nem voltak nyugodtak. A nászünnepély után, amint lakosztályaikba vonultak vissza, nem bírtak aludni. Minden pillanatban lármát vártak s megjelenni a királyfit dühtől és rémületől örülni. De mi sem zavarta az éj csöndjét. Lassankint megnyugodtak tehát. Kétségen kívül okuk volt azt hinni, hogy a gonosz tündér visszavonta jóslását. Másnap reggel tehát minden nagyobb nyugtalanság nélkül mentek be a trónterembe, hová az új pár bevett szokás szerint nem késelt besietni s térdre borulva fogadni a királyi és apai áldást.

Az ajtó feltárult.

— Lányom! — kiáltott fel a király rémülten.

— Isoline! — sóhajtott a királyné.

— Nem a lányod többé, de a fiad, apám; nem Isoline, hanem Isolin, anyám!

— És ezt monda az új királyfi, gyönyörűn, büszkén, karddal az oldalán, kihívón pödörgette a bajuszát.

— Minden veszve van! — mondta a király.

— Hajh! — nyögte a királyné.

De Isolin a nevéhez fordulva, lágyan megszólalt:

— Edes Gyémántkám, miért huzódzol, miért remegsz? Neheztelnék az arcom pirja miatt, ha nem tenne még szebbé, mint a minő már ugy is vagy!

Mert abban a pillanatban, amint Isoline fiúvá lett, Gyémánt leánygyá változott s hála a jó Urgelenek, a gonosz tündér boszujá dugába dőlt.

Catulle Mendes.

— **Uj postamesternő.** A temesvári postagazgató melenczei postamesternővé Schelver Frigyesné, szül. Döller Gabriella budapesti lakosnőt nevezte ki.

— **A földmivelségi miniszter és a takarmányhiány.** Most jelent meg a földmivelségi miniszternek 1908. évi szeptember 29-től f. év október hó 13-ig bejelentett eladó szalás takarmányról szóló folytatólagos harmadik kimutatása, amelyben össze vannak írva mindazon címek, a honnan a takarmányanyag beszerezhető. Bővebb felvilágosítás kapható a torontálmegyei gazdasági egyesületnél vagy a főispáni hivatalban.

— **Községi tisztújítások.** Kiszombor községében a múlt héten általános tisztújítás volt, amely alkalommal Hadfy Károly főszolgabíró elnöklése mellett közgyűlést tartott, amelyen a többséggel választották meg.

Ferencszállás községében a múlt heti tisztújítás alkalmával bíróvá Kószó József, másodbíróvá Bardos János, tanácsbeli esküdte Bárdos Mihály választották meg.

Porgány községében szintén volt tisztújítás s itt községi pénzszerződve Karácsonyi Mihály választották meg.

— **Uj állatorvos.** Nagyösz községben lemondás folytán megüresedett állatorvosi állást a napokban töltötték be. A kihirdetett pályázat következtében öt pályázó jelentkezett, akik közül Binder Hubert székesfehérvári lakost választották meg egyhangulag. A választást Novák Károly th. szolgabíró vezette.

— **Dániel báró választói körében.** Mint Lippáról jelentik, Dániel Tibor báró, a lippai kerület orsz. képviselője, jelenleg választói körében időzik. Szombaton meglátogatta a lippai kerület alkotmánypártjának elnökét, Haubert Nándor hosszúszerű birtokost. A kerület választói vasárnap este a lippai „József főherceg” szálló nagytermében társas vacsorát rendeztek Dániel Tibor báró tiszteletére, akit lelkesen ünnepeltek.

— **A nagyszentmiklósi Berta-kórház.** A vármegye alispánja Jeszenszky Géza és Prohászka Edét a nagyszentmiklósi „Berta” kórház bizottsági tagjainak kinevezte.

— **Az első hó.** Az idén ugylátszik következetes az idő abban, hogy siet. Májusban már kánikula volt, az augusztusi kánikula őszi arnyalattal volt tele, míg most a máskor szép időnek ugyszólván nyoma sincs s október közepén már a tél mutogatja magát. Máskor ilyenkor a felöltőt is alig ismertük, míg ma prémes téli bundákat is látunk már az utcákon. A hőmérő higánya dideregve huzódik le négy-hat fokra s a levegőben megjelennek az első fehér pihék. Bizonytalanul, megriadva libegnek a levegőben s a földön nyomtalanul eltűnnek, de azért nem lehet eltágnani, hogy ma már hó esett. Reggeli hat óra tájban szállingóztak le az első pihék, azután egész nap szállodáltak. Persze, hogy hamar eltűntek, de az is bizonyos, hogy immár eltűntek a szép meleg napok, a sugár, a verőfény is s jön a ború, a hideg, a szén és a téli nyomorúság...

— **Nyilvános köszönet.** A nagybecskerek róm. kath. árvaház-egylet árvaháza részére adományozott Wéhrer György cég 11 pár teli harisnyát, Kónya Ferenc cég 21 pár papucsot, Kovács N. fürdőtulajdonos egy új bőrdínyant és az árvaházban levő gyermekeknek havonta egy ingyen fürdőt ad. Eckstein Samu-cég 20 koronát, Baaden Hugó órák 1kerek fali órák, dr. Fialowski Béla és dr. Heinermann A. helybeli orvosok a gyermekeket ingyen kezelték. A nemesszívű adományozóknak és az orvos uraknak ezuton is halás köszönetet mond az árvaház-egylet.

— **Ügyvédi kamarai rendkívüli közgyűlés.** A temesvári ügyvédi kamara november 22-én délelőtt 10 órakor Temesvárott a városháza tanácskozási termében rendkívüli közgyűlést tart, hogy az országos ügyvédi gyám- és nyugdíjintézet tagokat megválassza. A kamara az 1908. LX. évi t. c. 9. §-a értelmében tagjainak számára való tekintettel öt tagot választ. A folyó hó 17-én tartott értekezlet választásra tagokul egyhangulag a következőket jelölte: Kisfaludy Kálmán kamarai elnök (Temesvár), dr. Steiner Adolf (Temesvár), Brediceanu Coriolán (Lugos), dr. Haág Aladár (Versecz) és dr. Scitinszky Adolf (Pancsova).

— **Őszszel is nyílnak az életöröm virágai,** de csak azok számára, akik megőrizték szervezetük és idegrendszerük épségét. Manapság ezer és ezer olyan ember van, akik az egészség hiánya miatt nem szakíthatják le az élet virágait, pedig a legtöbb ilyen ember a maga végzetes könnyelműségének köszönheti, ha baja elharapódzott. A tudomány a villamoserő segítségével a szervei idegbajoknak számtalan olyan fajtáját gyógyítja meg, amelyek ellen hajdanában alig volt orvosság. Akit érdekel, és kit ne érdekelne az egészsége, a modern tudomány, az tanulságos és szórakoztató leírását kapja, a villamos gyógykezelésnek, amely nap-nap után mindszélesebb

körben hódít. Kérje tehát mindenki az „Ertekezés a villamos gyógyomóról” című könyvet, melyet ingyen és bérmentve, zárt borítékban küld meg mindenkinek, külön kötet a férfiak és külön kötet a nők részére, az Elektro Vitalizer orvosi rendelő intézet Budapest, Károly-körút 2. sz., félelelet.

— **Elveszett nő.** *Micike:* Papa, mit jelent az, egy elveszett nő
Papa: Az egy olyan nő, kit mindenütt meg lehet találni.

— **Villamossági részvénytársaság Zombolyán.** Zombolya-vidéki Villamossági Részvénytársaság cég alatt Zombolyán villamvilágítási részvénytársaság van alakulóban. A telep több község villamos világítását látja el és ezek közül Kistószeg, Nagytószeg, Szenthubert és Seultour 60.000. Károlyliget 40.000, Kiskomlós, Grabác és Csatád községek 100.000 K. részvényt fognak egyezni, míg a többi tőkét Zombolya községe adja.

Színház irodalom.

* **A gyermek.** Vidéki színházi viszonyokhoz mérten igazán nagystilusu színházi este volt tegnap, melyet a szépnék minden barátja csak örömmel szemlélhetett. A színpadon valódi színházi kulturát és művészetet láttunk, a nézőtéren pedig minden hely tele, biznyságúul annak, hogy a közönség — legalább a nagybecskereki közönség — szívesen megy a színházba akkor is, ha ott komoly művészetet nyújtanak. A tegnapi szép este sikerében ugyan bizonyára része van a közművelődési egyesületnek, amely a komoly művészet érdekében propagandát indított, de ez mitem von le a közönség érdeméből, mert hogy visszhangot keltett benn a kultúregyesület törekvése, az csak azt igazolja, hogy szintén lelkesedik azért, ami nemes és szép. A kultúregyesület a tegnapi előadásra, a színházaknak sajnos ez irányban ma szegényes műsorából Abonyi Árpádnak, a jeles elbeszélőnek „A gyermek” című színművét választotta ki s Abonyi munkája, ha nem is tartozik a nagy drámai alkotások közé, de értékes komoly munka, a melyet szívesen látunk a színpadon. Pompásan gördülő párbeszéd, fokozatos hatással megépített drámai bonyodalom, jól megrajzolt élethű alakok jellemzik a darabot, amelynek egyetlen hibája talán az, hogy a drámaíró nem tudta egészen legyőzni az elbeszélőt s így itt-ott a dráma vontatott. De hogy azért becsületes jó munka, az kitűnik abból, hogy a közönség tegnap mind végig a legnagyobb figyelemmel és tetszéssel kísérelte s a második felvonás végén hatszor kellett fölhozni a függőnyt a zugó tapsokra. Ebben a sikerben persze nagy része van az előadó művészeknek is. Talán még sohasem játszottak olyan gonddal és szeretettel, mint tegnap este. Mindenki igyekezett a legjobbat nyújtani s ez sikerült is. Mindegyik szereplőről meglátszott, hogy behatóbban foglalkozott a szerepével s valamennyien átértették és átértették alakításukat. Az elsők közt volt azonban Virányi Sándor, aki a kadét szerepében oly bensőséges, igaz alakítást nyújtott, amelynél aligha lehet jobbat találni. Fiatalos naivitása és energiája egyaránt hű volt s valóban csak gratulálni lehet tegnapi játékához. Művészi szempontból mellette Haraszi Vilma kell mindjárt említenünk. A kisasszony a vendéglős leányának a szerepét annyi kedvességgel és annyi finomsággal játszotta meg, hogy mindenkinek igaz élvezetet szerzett szép játékával. Radák örnagyot Gózon Béla játszotta pompás jellemzéssel s minden részletében gondosan és találóan. Igen jó volt mint Ujlakiné B. Fehér Laura, továbbá a kisebb szerepekben Halasi Mariska, Remete Géza, Anday Károly és Solymosi Sándor is. Általában minden tekintetben szép színházi este volt a tegnapi, s valóban művészi élvezetet nyújtott a közönségnek, amelynek sorában a kultúregyesület révén szép számmal voltak képviselve a munkások is. (S—s.)

* **Uj szemle.** A Blaskovich Sándor fő-szerkesztő és Abonyi Árpád felelős szerkesztő által szerkesztett Uj szemle második évfolyamának huszadik száma jelent meg érdekes változatos tartalommal. A katonai kérdésekről Csoór Gáspár ír cikkeket, míg Politikai perspektívá: cím alatt Aczél János dr. folytatja értekezését, Török Artur dr., a kairói muzeumról közöl tanulmányt, Abonyi Árpád pedig egy érdekes, hangulatos novellát, Ignotus krónikát és S. F. egy érdekes boszniai reminiscenciát írt a füzetbe. A Holnap

hazugsága, Traveller műve fejezi be a tartalmas füzetet.

* **A bálványimádók.** Holnap este lesz a kultúregyesület második színházi előadása. Ez az előadás különösen érdekes, mert valóságos bemutatónak előadás lesz. „A bálványimádók” ugyanis Géczy Istvánnak a darabja, amelyet már a budapesti Nemzeti Színház elfogadott előadásra, de az ott közbejött legutóbbi zavarok miatt a szerző visszavette a színházról darabját. Közben megszerezte tőle Polgár Károly igazgató a darabot s most Nagybecskereken mutatja be először. Országos nevű írónak első vidéki premiérje ez s így méltán lehet fokozott érdeklődéssel nézni a holnapi előadás elé. A kultúregyesület a holnapi előadásra is bocsátott utalványokat ingyen jegyekre a munkások rendelkezésére s a szervezetek elnökségeinek beosztása szerint holnap a cipészek és a szabómunkások vesznek részt az előadáson. Az utalványok ellenében a színházi pénztárnál a jegyek holnap a rendes pénztári órák alatt átvehetők.

TÁVIRATOK

A balkáni események.

A mai nap eseményei.

Budapest, okt. 20. (A „Torontál” eredeti távirata.) A balkáni események még mindig a felszínen vannak, egyre keringenek a háborús hírek, nyomukban a cáfolatok, az azonban tény, hogy Szerbiában még mindig állandó a nyugtalanság, folynak a tüntetések s így a háborús veszedelem még nem mult el.

Budapest, okt. 20. (A „Torontál” eredeti távirata.) Zimonyi távirat szerint a dunai monitorok tegnap este parancsot kaptak, hogy szüntessék be a gyakorlataikat és menjenek Belgrád felé. A parancsban az is benne van, hogy amennyiben Belgrádban nem szünetelnének a tüntetések, a monitorok zárják körül Belgrádot.

Budapest, okt. 20. (A „Torontál” ered. távirata.) A budapesti pályaudvarok állomásfőnökségei tegnap rendeletet kaptak, hogy álljanak készen egy hadtest szállítására. Az állomásfőnökségek ritka gyorsasággal tettek eleget a rendeletnek, úgy, hogy ma nyolcvan vonat áll készen fűtött mozdonyokkal a rákosi pályaudvaron.

Ezt a hírt azonban ma hivatalosan megcáfolják.

Budapest, okt. 20. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Belgrádból sürgönyzik, ott tegnap és ma is nagy tüntetések voltak.

Más oldalról viszont azt jelentik, hogy a lakosság zöme nyugodt s az izgalom is lecsillapodott, csupán csak az utcai csöcselék rendetlenkedik, amelynek a tüntetéseit azonban komolyan számbavenni nem kell.

Budapest, okt. 20. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Londonból sürgönyzik, az ottani bolgár ügyvivő kormánya megbízásából határozott kijelentést tett, hogy Bulgária minden lehető elkövet, hogy Törökországgal a háborút elkerülje.

Budapest, okt. 20. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Konstantinápolyból sürgönyzik, a török nagyvezér tegnap hosszabb kihallgatáson volt a szultánnál. A kihallgatásnak ottani politikai körökben nagy jelentőséget tulajdonítanak s azt mondják, hogy a nagyvezér előterjesztést tett a szultánnak, hogy az ifju török-bizottság tagjai a kormányban közvetlen helyet nyerjenek. Más konstantinápolyi jelentések arról szólnak, hogy a bojkott Törökországban mindenütt szünőben van.

A delegációk.

Budapest, okt. 20. (A „Torontál” eredeti távirata.) A magyar delegáció plénuma ma délben 12 órakor Zichy Tivadar gróf elnöklésével ülést tartott.

Az ülésen az elnök jelentette, hogy az albizottságok letárgyalták az összes jelentéseket, amelyek a közös ügyek tárgyalására kiküldött bizottság elé tartoznak s így most a plénumnak kell már elintézni az ügyeket.

Miután közben elintézték Vinkovich horvát delegátus bejelentett mentelmi ügyét, Throckay Miklós gróf előadó szólt fel s a külügyi költségvetést ismertette, azt elfogadásra ajánlja.

Utána Rakovszky Béla szólt fel.

Az ülés folyik.

Ugyancsak ülést tartott ma délelőtt a magyar delegáció hadügyi albizottsága, a melyen hitelesítették a jegyzőkönyvet.

Ma délelőtt ülésezett az osztrák delegáció hadügyi albizottsága is, a hadügyi költségvetést tárgyalván. Az ülésen felszólt Schönaich báró közös hadügyminiszter is.

A miniszterelnök a királynál.

Budapest, okt. 20. (A „Torontál” ered. távirata.) Wekerle Sándor miniszterelnök ma délelőtt 11 órakor külön kihallgatáson volt a királynál, amely egy óra hosszat tartott. Egy forrás szerint ezen a kihallgatáson adott a király végeleges választ a választói jog reformja dolgában, felhivatalosan azonban csak azt jelentik, hogy a miniszterelnök folyó ügyekről referált a királynak.

Az osztrák válság.

Budapest, okt. 20. (A „Torontál” eredeti távirata.) Beck báró osztrák miniszterelnök, aki tegnap Budapestre érkezett, ma délelőtt hosszasan tanácskozott az osztrák válság dolgában Aehrenthal báró közös külügyminiszterrel. A tanácskozás után az osztrák miniszterelnök a válság dolgában félórai kihallgatáson is volt a királynál. Politikai körök véleménye szerint az osztrák válság úgy áll, hogy nem lesz általános jellegű s legfőljebb csak a kabinet rekonstrukciójára lesz szükség.

Havazás.

Budapest, okt. 20. (A „Torontál” ered. távirata.) A fővárosban ma reggel óta havazik. Ugyancsak havazást jelentenek: Nagyőrösről, Taresáról, Tapolezáról, valamint a felvidék több helyéről.

A boritaladó ellen.

Budapest, okt. 20. (A „Torontál” ered. távirata.) Mint Nagyőrösről jelentik, ott tegnap nagy gyűlés volt, amelyen a résztvevők börtömmelők a boritaladó ellen tiltakoztak. A gyűlésen elhatározták, hogy a 21-iki budapesti kongresszuson részt vesznek.

Határidő-újság.

Budapest, okt. 20. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tözsdén déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza (októberre 1908.) . . . 23.94 — —

Buza (április 1909.) . . . 24.12 — —

Rozs (októberre 1908.) . . . 19.72 — —

Rozs (áprilisra 1909.) . . . 20.14 — —

Zab (októberre 1908.) . . . 16.46 — —

Zab (áprilisra 1909.) . . . 17.04 — —

Felelős szerkesztő: SOMFAI JÁNOS.

Bérlet 20. sz. VÁROSI SZÍNHÁZ. 23. előadás.

Ma, kedden, 1908. évi október hó 20-án:

VARZSKERINGŐ.

Operette 3 felvonásban. — Írták: Dormann és Jacobsen

Személyek:

XIII. Joakhim, Hessel-Kessel uralkodó hercege	— — — — —	Solymosi Sándor
Heléna hercegnő, a leánya	— — — — —	Csanádi Irma
Lothar gróf, Joakhim sógora	— — — — —	Remete Géza
Niki, hadnagy	— — — — —	Baroa Andor
Gusztó hadnagy	— — — — —	Virányi Sándor
Frederika, főkamarásnő	— — — — —	H. Serfőző Etel
Wendolin, az uralkodóház minisztere	— — — — —	Csolnaki Gy.

Holnap, szerdán, 1908. évi október hó 21-én:

BÁLVA NYIMÁDÓK,

1186/1908. sz. Báránys község előljáróságától.

Arverési hirdetmény.

Alólirott község előljárósága ezennel közhírré teszi, hogy Báránys községben gyakorlandó

vadászati jog

1908. évi november hó 1-től 1914. évi november hó 1-ig terjedő 6 (hat) évi időtartamra f. évi nov. 1-én d. e. 10 órakor a község házában tartandó nyilvános árverésen haszonbérbe adatik.

Az árverési feltételek a jegyzői irodában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Báránys, 1908. évi október 18.

Zatkalik János, Gyiu Demeter,
közjegyző. 946-1.1 bíró.

11539/1908. polg. 934-3.3

Hirdetmény.

A nagybecskereki kir. törvényszék közhírré teszi, hogy Temesbégavölgyi vízszabályozási társulatnak Szentjános község érdekeltejei elleni kisajátítási ügyében a kártalanítási eljárás 11539/p. 1908. sz. alatt folyamatba tétetvén, tárgyalásra határnapul 1908. évi okt. hó 28-ik napjának d. e. 9 órája Szentjános község házához kitézetett, amikorra a kisajátító társulat és a kisajátítási összeírásban nevezett tulajdonosok, nemkülönben a többi telekkönyvi érdekeltek egyenként külön s a távollevők és ismeretlen tartózkodásuak részére ezennel kinevezett ügygondnok dr. Billitz Béla nagybecskereki lakos, ügyvéd megidéztenek azzal, hogy az érdekeltek elmaradása a kártalanítás tekintetében hozandó határozatot nem gátolja s hogy az egyéni külön értesítésnek elmaradása, vagy a tárgyaláson meg nem jelenése miatt igazolásnak helye nincsen.

Megjegyeztetik, hogy a kártalanítási eljárás tárgyát a szentjánosi 1142. hrsz. 1569/1. kat. sz. nem felvezelt, továbbá a szentjánosi 399. és 565. sz. tjkvben felvett ingatlanokból kisajátítás alá eső területek képezik.

Nagybecskereken, a kir. törvényszék, mint polgári bíróságnak 1908. évi okt. hó 10-ik napján tartott üléséből.

Folkusházy, Zsiros Lajos,
kir. törvénysz. jegyző. kir. törvénysz. elnök.

3655/1908. sz. Melence község előljáróságától.

Hirdetmény.

Melence község előljárósága részéről ezennel közhírré tétetik, hogy a község tulajdonát képező

nagyvendéglő

berendezéssel együtt 2600 kor. kikiáltási árban, valamint a melencei országos vásári és helipiaci helypénzbeszedési jog 800 kor. kikiáltási árban 1909. évi január hó 1-től számított 3 (három) egymásután következő évre f. évi nov. 12-ik napjának d. e. 9 órájkor Melence község házában nyilvános árverés útján bérbe fog adatni.

Közelebbi feltételek a jegyzői irodában mindenkor a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Melence, 1908. évi október hó 17.

946-3.1 Előljáróság.

Nyomdász-tanuló

jó családból

azonnal felvétetik.

Vonatok érkezése és indulása Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekéről. Érvényes 1908. október hó 1-től.

Érkezik:

a) A nagybecskereki pályaudvarra:
Temesvár, Versecz, Zombolyáról: délelőtt 9 óra 28 p.
Panesováról: délután 5 óra 40 p.
Budapest-Szegedről: reggel 7 óra 18 p.; délután 5 óra 50 perc.
Szegedről: (mótorokosi) d. e. 9 óra 47 perc.
Budapest-Nagykikindáról: este 9 óra 50 perc.

b) A nagybecskerek-bégapart pályaudvarra:
Zombolyáról, Verseczről, Alibunárról és Temesvárról: este 8 óra 05 perc.

Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 30 perc.

Panesováról: reggel 8 óra 27 perc.
Zombolyáról: (keskenyvágányu vonal) reggel 8 óra 23 p. este 7 óra 05 perc.

Csösztelekről: (keskenyvágányu vonal) délután 1 óra 29 p.

Indul:

a) A nagybecskereki pályaudvarról:
Panesovára: délelőtt 8 óra 10 p.; este 7 óra 5 p.
Szeged-Budapestre: d. e. 9 óra 50 p.; este 6 óra 48 p.
Szegedre: (mótorokosi) délután 1 óra 15 perc.
Nagykikinda-Budapestre: reggel 6 óra 7 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:
Zombolya, Temesvár, Versecz: délután 4 óra 35 p.
Temesvár, Versecz, Antalfalva-Panesova és Alibunárra reggel 3 óra 33 perc.

Zombolyára: (keskenyvágányu vonal) reggel 2 óra 31 p. délután 5 óra 25 perc.

Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon d. e. 11 óra 38 perc.

Csösztelekre: (keskenyvágányu vonal) délelőtt 11 óra 55 p.

Módosról-Temesvárra: minden kedden, pénteken és vasárnapon 2 óra 10 p. délután.

Temesvárról-Módosig: minden kedden, pénteken és vasárnapon indul Temesvárról 11 óra délelőtt.

Módosról-Zombolyára: minden kedden, pénteken és vasárnapon délután 2 órakor.

Zombolyáról-Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délután 5 óra 30 perc.

Hadfy Döme nagybecskereki kir. közjegyzőtől.

54/1908. beadv. sz.

Hirdetmény.

Tudatom a közönséggel, hogy

közjegyzői irodámat

folyó évi november hó 1-ével Magyar-utca 8. szám alá helyezem át.

Nagybecskerek, 1908. évi október 19.

Hadfy Döme,
nagybecskereki kir. közjegyző.
945-3.1

Vendéglő-megnyitás.

Az Árpád-u. 638/15. sz. házban levő vendéglő ujonnan alakítva, mint

Vendéglő a Naphoz

megnyilt.

Mindenkor jó valódi borok és egyéb italok, valamint ételekről gondoskodva van.

AKI ASZTMÁBAN

(légzési zavarban) szenved, kívánatra ingyen és bérmentve kapja próbaképpen a törv. védett Eck-féle Asztma-tablettákat. — Írja meg címét levelezőlapon: M. Eck, Fabr. pharm. Präparate, Oberursel Frankfurt a/M. 944-1.1

Az Arpád-utcai 637/15. sz. házban több kisebb és nagyobb

lakás

azonnal kiadó.

Tudakozódni e lap kiadóhivatalában lehet.

RÁMPÁS

dr. Brájjer Lajos
szőlőjéből.

Kapható:
Zápolya-utca I. sz.
(a házmesternél).

BUIZÁSI PHÖNIX ÁSVÁNYVIZ

KITÜNŐ HATÁSÚ VESÉ- ÉS HÓLYAGBAJOKNÁL SZÉNSAVDUS, KELLEMES, SAVANYKÁS IZÓ, VASMENTESÍTETT rendkívül üdítő asztali viz.

ÜDÍT GYÓGYIT! ORVOSILAG AJÁNLVÁ!

Ugyógyomlóra használva, vesé- és hólyagbajoknál, a vesemérence idült hurutjainál, húgykő- és fővényképződésnél, a légutak és a kiválasztószervek hurutos bántalmainál kitünő hatásnak bizonyult. — Prospektust kívánatra küld a forráskezelőség:

Muschong buizási gyógyfürdő igazgatósága Buziásfürdőn.

Nagybecskereki főlerakat: WEHNER JÓZSEF ügynöksége. Kapható Schlessinger D. fűszerkereskedésben (a főpost. al szomben), minden fűszerüzletben, vendéglőben és ká. házban. 791-153.143

GYÁROSOKNAK, KERESKEDŐKNEK ÉS IPAROSOKNAK SAJÁT ÉRDEKÜK,

hogy gyártmányaikat, áru- és ipareikkeit mennél többet hirdessék. — A hirdetések 1900. évi július hó 1-je óta bélyegmentesek és annyira olcsók, hogy aki nem hirdet, az maga ellen vét.

HIRDETÉSEK FELVÉTELEK A „TORONTAL“ KIADÓHIVATALÁBAN.